

Katarzyna Wróblewska

Kasacja w orzecznictwie Izby Administracyjnej» Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego

Palestra 41/7-8(475-476), 9-16

1997

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Katarzyna Wróblewska

Kasacja w orzecznictwie Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego

Ustawa z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń prezydenta Rzeczypospolitej – prawo upadłościowe i prawo o postępowaniu układowym, kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 1996 r. Nr 43, poz. 189), wprowadziła do systemu środków odwoławczych, od 1 lipca 1996 r. – kasację, która zastąpiła dotychczasową rewizję nadzwyczajną. Sąd Najwyższy stał się trzecią instancją kontrolującą prawidłowość postępowania w niższych instancjach, a także wpływającą na ujednoczenie praktyki sądowej. Instytucja kasacji została już w sposób stosunkowo szczegółowy omówiona w literaturze prawniczej¹.

Obecnie, niemal rok od chwili wejścia w życie znowelizowanej ustawy, warto zwrócić uwagę na pojawiające się problemy i sposób ich rozwiązania w orzecznictwie Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Ze względu na fakt, że instytucja kasacji w sprawach z zakresu ubezpieczeń

społecznych nie była znana w prawie przedwojennym, ani powojennym należy omówić problemy dotyczące tych spraw. Stopniowe zmiany legislacyjne – ustawa z 18 kwietnia 1985 r., o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 20, poz. 85), ustawa z dnia 13 lipca 1990 r., o powołaniu sądów apelacyjnych (Dz.U. Nr 53, poz. 306) doprowadziły do tego, że kasacja wprowadzona ustawą z dnia 1 marca 1996 r. (Dz.U. Nr 43, poz. 189), objęła także sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych.

Pierwszym zagadnieniem procesowym jaki wystąpił w orzecznictwie Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych było wniesienie kasacji przez radcę prawnego. Zgodnie z ustawą, kasacja jest środkiem zaskarżenia bezpośrednio dostępnym stronom. Jednocześnie czynność sporządzenia i wniesienia skargi kasacyjnej objęta została przymusem adwokackim. Według art. 393² § 1 k.p.c. kasacja powinna być wniesiona przez pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym. Pomimo tej

nowelizacji nie zmieniono ustawy o radcach prawnych z 6 lipca 1982 r. (Dz. U. Nr 19, poz. 145 ze zm.), zgodnie, z którą wykonywanie zawodu radcy prawnego polega na obsłudze prawnej państwowych i spółdzielczych jednostek organizacyjnych, a korzystać z niej mogą także organizacje społeczne oraz spółki z udziałem kapitału państwowego, spółdzielczego lub organizacji społecznych (art. 4 ust. 1 i 2).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 27 sierpnia 1996 r. sygn. akt I PKN 6/96 (publ. Pr. Gosp. z 1997 r., nr 1, s. 15), przyjął, iż radca prawny może być pełnomocnikiem procesowym, ale tylko w ramach obsługi prawnej, natomiast wyłączone jest zastępowanie osób fizycznych w procesie cywilnym, poza zakresem art. 24 ustawy o działalności gospodarczej (osób prowadzących działalność gospodarczą w sprawach jej dotyczących). Natomiast zgodnie z art. 465 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. radca prawny może być pełnomocnikiem pracownika w sprawach z zakresu prawa pracy, jeżeli działa jako przedstawiciel związku zawodowego. W rezultacie, w omawianej sprawie przyjęto, że kasacja wniesiona przez radcę prawnego jest niedopuszczalna i powinna ulec odrzuceniu przez sąd drugiej instancji (art. 393⁵ k.p.c.).

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 27 listopada 1996 r., sygn. akt I PKN 26/96 (nie publ.) stwierdził, że art. 87 § 1 k.p.c. reguluje jedynie kwestię, kto może być pełnomocnikiem w postępowaniu cywilnym, nie wkracza natomiast w konkretyzowanie pojęcia „wykonywanie zawodu radcy prawnego”. Błędne jest rozumowanie, że przepis art. 87 § 1 k.p.c., jako późniejszy i szczególny,

zmienił zasady wykonywania zawodu radcy prawnego.

Powyższą zasadę zastosował Sąd Najwyższy także, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych odrzucając kasację wniesioną w imieniu powoda przez radcę prawnego (postanowienie SN z dnia 10 października 1996 r. sygn. akt II UKN 11/96 i II UKN 5/96, publik. OSNAPiUS 1997, nr 9, poz. 157). Wyjątek od tej zasady, na korzyść ubezpieczonego, stanowi art. 465 § 1 zd. 2 k.p.c., który dopuszcza możliwość wniesienia kasacji przez radcę prawnego, ale tylko radcę prawnego związku zawodowego lub organizacji zrzeszającej emerytów lub rencistów, legitymującego się upoważnieniem związku zawodowego lub też organizacji, wyżej wymienionej. Sam zaś fakt, że radca prawny jest członkiem takiej organizacji nie daje podstaw do reprezentowania ubezpieczonego, zatem jeżeli kasację wnosi radca prawny, który nie jest radcą prawnym, o którym mowa w art. 465 § 1 k.p.c., to kasacja jest niedopuszczalna i powinna ulec odrzuceniu przez sąd drugiej instancji (art. 393⁵ k.p.c.).

Według ustawy, kasacja jest środkiem odwoławczym bezpośrednio dostępnym tylko dla stron. Wprowadzony został przepis przejściowy. W okresie dwóch lat od wejścia w życie ustawy Minister Sprawiedliwości, Prokurator Generalny lub Rzecznik Praw Obywatelskich mogą zaskarżyć w drodze kasacji, prawomocne orzeczenie sądu pierwszej instancji lub sądu rewizyjnego, kończące postępowanie w sprawie, wydane przed tym dniem, na podstawach i w terminach, które były przewidziane dla rewizji nadzwyczajnej (art. 12 ust. 1 ustawy z 1 marca 1996 r. o zmianie k.p.c. ...). W zwi-

zku z powyższym problemem było wniesienie kasacji przez Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy „Solidarność”, który powołując się na podstawę prawną z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. Nr 54, poz. 234 ze zm.) w związku z art. 465 § 1 wniósł skargę kasacyjną od wyroku sądu drugiej instancji.

W uzasadnieniu postanowień Sądu Najwyższego: z dnia 14 listopada 1996 r., sygn. akt I PKN 16/96 i z dnia 23 października 1996 r., sygn. akt I PKN 10/96 (nie publikowane), Sąd Najwyższy stwierdził, że art. 22 ust. 1 ustawy o związkach zawodowych utracił swą ważność od 1 lipca 1996 r., wobec skreślenia działu VII „Rewizja nadzwyczajna” tytuł VI książki pierwszej części pierwszej k.p.c. (art. 1 pkt 55 ustawy nowelizacyjnej z dnia 1 marca 1996 r.), a zatem kasacja wniesiona przez NSZZ „Solidarność” nie jest dopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 393⁸ § 1 k.p.c.

Należy podkreślić, że z dniem 1 lipca 1996 r. uprawnienie do wnoszenia kasacji w trybie nadzwyczajnym utraciły nie tylko ogólnokrajowe organizacje międzyzwiązkowe, ogólnokrajowe związki zawodowe reprezentatywne dla większości zakładów pracy, ale także Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego oraz Minister Pracy i Polityki Socjalnej. Uprawnienia Rzecznika Praw Obywatelskich uległy pewnemu ograniczeniu (art. 12 ust. 2 omawianej ustawy).

Jeżeli kasacja wniesiona w trybie art. 12 ustawy z 1 marca 1996 r., zostanie wniesiona z przekroczeniem sześciomiesięcznego terminu od uprawomocnienia się zaskarżonego orzeczenia, jej uwzględnienie po przesądzeniu, iż rażą-

co narusza ono prawo – będzie możliwe, o ile narusza nadto interes Rzeczypospolitej Polskiej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 1996 r., II UKN 3/96 (OSNAPiUS 1997, nr 11, poz. 198, notka).

Kasacja przysługuje stronie od wyroku i postanowienia wydanego przez sąd drugiej instancji i kończącego postępowanie w sprawie (art. 392 § 1 k.p.c.). A zatem postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania, umorzenia postępowania, czy też odrzucenia apelacji, zamykają drogę do dalszego postępowania sądowego w sprawie i kasacja jest dopuszczalna. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 22 listopada 1996 r., sygn. akt II UZ 7/96 (OSNAPiUS 1997 r., nr 12, poz. 226), uznał, że błędne jest stanowisko Sądu Apelacyjnego dotyczące niekończącego charakteru postanowienia w przedmiocie odrzucenia skargi o wznowienie postępowania. Postanowienie sądu drugiej instancji jest zaskarżalne kasacją, jeżeli kończy sprawę jako pewną całość. W przypadku postanowienia odrzucającego wniosek o sporządzenie uzasadnienia, odrzucenia zażalenia na takie postanowienie czy na przykład odrzucenia wniosku o uzupełnienie postanowienia sądu pierwszej instancji, kasacja jest niedopuszczalna.

Zgodnie z art. 393⁴ k.p.c. kasację wnosi się do sądu, który wydał zaskarżony wyrok lub postanowienie, w terminie miesięcznym od dnia doręczenia orzeczenia stronie skarżącej. Ustawa weszła w życie z dniem 1 lipca 1996 r. Kasacja przysługuje zatem stronie tylko od orzeczeń sądu drugiej instancji, kończących postępowanie w sprawie, wydanych po tej dacie (art. 392 k.p.c.). Regu-

lację zawartą w art. 393⁴ k.p.c. należy rozumieć w ten sposób, iż termin miesięczny liczony jest od doręczenia orzeczenia dokonanego w sposób prawidłowy, tj. zgodnie z wymaganiami przewidzianymi w art. 387 § 2 k.p.c. To zaś oznacza, że tylko wtedy, gdy strona zażądała w terminie tygodniowym doręczenia jej orzeczenia wraz z jego uzasadnieniem, można mówić, iż spełnione zostało wstępne wymaganie dla powstania możliwości wniesienia kasacji. Natomiast, gdy z takim żądaniem nie wystąpiła, bądź też występując z nim przekroczyła siedmiodniowy termin do zgłoszenia żądania doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem (art. 387 § 3 k.p.c.), miesięczny termin przewidziany w art. 393⁴ k.p.c. w ogóle nie może rozpocząć swojego biegu, a tym samym niemożliwe jest wniesienie kasacji.

O przekroczeniu 7-dniowego terminu z art. 387 § 3 k.p.c. należy mówić także wtedy, gdy wprawdzie orzeczenie wraz z uzasadnieniem doręczone zostało stronie, ale naruszone zostało wymaganie dotyczące zgłoszenia przez stronę odpowiedniego żądania w terminie tygodniowym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 1996 r., sygn. akt I PKN 45/96, nie publikowane).

Sporządzona jednak przez wnioskodawcę osobiście kasacja, w której zawarty został wniosek o ustanowienie adwokata z urzędu, jeżeli wpłynię przed upływem terminu miesięcznego określonego w art. 393⁴ k.p.c., zobowiązuje Sąd Apelacyjny do rozpoznania wniosku o ustanowienie adwokata z urzędu. (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 1997 r. sygn. akt II UZ 14/96, nie publikowane).

Kasacja, zgodnie z art. 393³ k.p.c., powinna czynić zadość wymaganiom

przepisanym dla pisma procesowego oraz zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, wniosek o uchylenie lub zmianę wyroku w całości lub w części, a w sprawach o rozszereżeniu majątkowe podać także wartość przedmiotu zaskarżenia.

Brak w skardze kasacyjnej przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia został uznany przez Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 20 listopada 1996 r. sygn. akt I PKN 22/96 (OSNA-PiUS z 1997, nr 5, poz. 74) za brak istotny, powodujący odrzucenie kasacji.

Podobne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w okresie międzywojennym, w uchwale składu siedmiu sędziów, którą tezę wpisano do księgi zasad prawnych z dnia 30 kwietnia 1938 r. C III 319/37 (Zb.U. z 1938 r., poz. 303). W razie niezamieszczenia przez adwokata w skardze kasacyjnej precyzyjnie przytoczonych podstaw kasacyjnych oraz należycie sprecyzowanych wniosków uznawano, że nie należy wzywać strony do usunięcia braków formalnych i odrzucano kasację.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 listopada 1996 r. sygn. akt I PKN 22/96 Sąd Najwyższy stwierdził, że kasacja, która nie zawiera wskazania podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, nie mieści się w kategorii kasacji zawierającej braki mogące ulec korekcie przez ich uzupełnienie (art. 393⁵ k.p.c. *in fine*), lecz powinna być kwalifikowana na tle art. 393⁵ jako przypadek kasacji, która „z innych przyczyn jest niedopuszczalna” i w związku z tym podlega odrzuceniu.

Zdaniem Sądu przyjęte stanowisko jest wynikiem wyraźnego przeciwstawienia w treści art. 393³ k.p.c. „wyma-

gań przepisanych dla pisma procesowego” – „przytoczeniu podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia”. W art. 393⁵ k.p.c. mowa jest o odrzuceniu kasacji, której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Chodzi tu jedynie o tego typu braki, które zgodnie z art. 130 k.p.c. i w granicach w nim określonych, mogą być przedmiotem „wezwania do ich poprawienia lub uzupełnienia”, a nie o wszelkie możliwe braki formalne, w tym także tzw. braki istotne skargi kasacyjnej.

Kasacja musi być podpisana przez osobę uprawnioną, tj. adwokata lub radcę prawnego. Nie ma jednak przepisu, który zobowiązywałby adwokata do osobistego sporządzenia kasacji. Może on korzystać z pomocy osób trzecich, ale podpisując się bierze odpowiedzialność na siebie za jej treść. Pismo procesowe nie określa treści wymagania „podpisania”. Należy zastosować przepis art. 78 zd. 1 kodeksu cywilnego, według którego do zachowania formy pisemnej czynności prawnej wystarcza złożenie własnoręcznego podpisu na dokumencie obejmującym treść oświadczenia woli. (Postanowienie Sądu Najwyższego z 24 stycznia 1997 r. sygn. akt II UZ 15/96, nie publikowane).

Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 6 listopada 1996 r., sygn. akt II UKN 12/96 (publik. OSNAPiUS 1997, nr 10, poz. 173) stwierdził, że uzasadnienie przytoczonej podstawy kasacyjnej, powinno wskazywać konkretnie, które przepisy procedury zostały naruszone oraz na czym to naruszenie polegało, inaczej nie jest możliwe merytoryczne ocenienie zasadności kasacji. Brak bliższego określenia podstawy kasacyjnej oraz jej uzasadnienia stanowi wadę, któ-

ra uniemożliwia traktowanie pisma jako skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 393³ k.p.c. i wyklucza jej uzupełnienie czyniąc kasację niedopuszczalną (art. 393⁵ k.p.c.). Niewskazanie w skardze podstaw kasacji oraz brak ich uzasadnienia uniemożliwia rozpoznanie sprawy i badanie zasadności skargi, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, że w swej istocie pismo nie ma cech skargi kasacyjnej i podlega odrzuceniu.

Według art. 393 k.p.c. postępowanie kasacyjne zostało w istotny sposób ograniczone. Jednym z wyłączeń jest niedopuszczalność kasacji w sprawach o świadczenia, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 5 tys. zł. Granica pięciu tysięcy złotych odnosi się do wszystkich spraw cywilnych, z wyłączeniem spraw gospodarczych, dla których granica ta wynosi 10 tysięcy złotych. Ograniczenie skargi kasacyjnej, ze względu na wartość przedmiotu zaskarżenia, dotyczy jedynie spraw o roszczenia majątkowe – świadczenia, nie dotyczy spraw mających za przedmiot roszczenia niemajątkowe (z wyjątkiem spraw wyraźnie wyłączonych w art. 393 k.p.c.).

Natomiast połączenie dwóch spraw do łącznej rozprawy i rozstrzygnięcie ich wspólnym wyrokiem nie powoduje dopuszczalności skargi kasacyjnej w tych z połączonych spraw, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 5 tys. złotych (art. 393, pkt 1).

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 13 grudnia 1996 r. sygn. akt I PKN 43/96 (nie publikowane), stwierdził, że wartość przedmiotu zaskarżenia odnosi się do każdej z odrębnych spraw objętych wspólnym wyrokiem i bezzasadne byłoby przyjęcie

łącznej wartości dwóch przedmiotów zaskarżenia.

Nie decyduje bowiem suma poszczególnych przedmiotów zaskarżenia, ale wartość każdego z osobna, która nie przekracza 5 tysięcy złotych.

Po nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego, w fazie postępowań odwoławczych (apelacyjnego i kasacyjnego) zostaje zerwana materialna więź łącząca współuczestników materialnych, których współuczestnictwo opiera się na tożsamości podstawy faktycznej i prawnej ich praw lub obowiązków. W fazie postępowań odwoławczych więź prawna ich łącząca jest zbliżona do współuczestnictwa formalnego i dlatego wartość przedmiotu zaskarżenia dla oceny dopuszczalności kasacji należy oceniać odrębnie dla roszczeń skierowanych przeciwko każdemu z pozwanych (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 1997 r., sygn. akt I PKN 65/96, nie publikowane).

Określenie wartości przedmiotu sporu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych nasuwa wiele trudności. Dotyczy to sytuacji, gdy przedmiotem zaskarżenia jest ustalenie prawa do emerytury, renty inwalidzkiej, prawa do renty inwalidzkiej wyższej grupy, czy prawa do renty rodzinnej. Są to sprawy o świadczenie pieniężne jednak na tym etapie sporu, jest to świadczenie nieokreślone, zależy bowiem w ogóle od ustalenia do niego prawa.

Nie we wszystkich sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ustalenie wartości przedmiotu zaskarżenia może budzić wątpliwość, np. w sprawach o zapłatę składek na ubezpieczenie społeczne, o wypłatę lub zwrot zasiłków długoterminowych z ubezpieczenia społecznego, o rentę z PZU – ocena ta jest prosta.

Sąd Najwyższy, w uzasadnieniu postanowienia z 10 października 1996 r., sygn. akt II UKN 4/96 (publ. OSNA-PiUS z 1997, nr 8, poz. 138) uznał, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w których przedmiotem roszczenia (przedmiotem zaskarżenia) jest ściśle określona kwota nie dotycząca praw i obowiązków osoby pobierającej świadczenie na przyszłość, o dopuszczalności kasacji rozstrzyga wartość przedmiotu zaskarżenia stosownie do pkt 1 art. 395 k.p.c.

Osobnym problemem są podstawy skargi kasacyjnej.

Zgodnie z art. 393¹ k.p.c. kasację można oprzeć na następujących podstawach:

- 1) naruszeniu prawa materialnego przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie,
- 2) naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy.

W pierwszym wypadku wystarczy zatem wykazać, iż nastąpiło naruszenie przepisów prawa materialnego, w drugim natomiast należy wykazać nie tylko fakt naruszenia określonych przepisów postępowania, ale także uzasadnić, że mogło to mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Sąd Najwyższy, w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 grudnia 1996 r. sygn. akt II UKN 25/96 (nie publikowane) podkreślił, że konieczne jest wykazanie, iż doszło do naruszenia konkretnego przepisu procedury i to obiektywnie istotnego, a także wskazanie błędów lub braków świadczących o naruszeniu danego przepisu. Naruszeniem takim (w danej sprawie), które mogło wpłynąć rozstrzygająco na wynik sprawy będzie niedopuszczenie dowodów na sporne

między stronami okoliczności, a mające istotne znaczenie dla sprawy.

W wyroku z dnia 22 listopada 1996 r. sygn. akt II UKN 16/96 (publ. OSNA-PiUS 1997, nr 12, poz. 224) Sąd Najwyższy stwierdził, że naruszenie to dotyczyć może istotnych przepisów postępowania co wynika z sensu tego przepisu, a także z treści art. 393¹⁵ k.p.c., w myśl którego Sąd Najwyższy może orzec co do istoty sprawy, jeżeli uzna, „że nie ma istotnych naruszeń postępowania”. W każdym przypadku oceny istotności dokonuje sąd, który kontroluje w trybie instancyjnym zaskarżone orzeczenie. Potrzebne jest więc stwierdzenie, że doszło do naruszenia konkretnego przepisu procedury istotnego obiektywnie i wskazanie błędów lub braków naruszających dany przepis.

Naruszeniem istotnych przepisów postępowania, mogącym wpłynąć stanowczo na wynik sprawy będzie, zdaniem Sądu Najwyższego, niedopuszczenie dowodu na fakty sporne między stronami, a mające dla sprawy istotne znaczenie. W tym kontekście błędy w ustaleniach faktycznych sądu drugiej instancji przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia mogą uzasadniać kasację, jeśli wynikają one z naruszenia przepisów postępowania w związku z dowolną oceną dowodów, czy też niewyczerpującym przeprowadzeniem postępowania dowodowego. Kasacja jednak nie może opierać się na kwestionowaniu faktów ustalonych wcześniej w postępowaniu sądowym. Dla Sądu Najwyższego ważny jest stan faktyczny sprawy będący podstawą wydania zaskarżonego wyroku. Sąd Najwyższy w tezie wyroku z dnia 6 listopada 1996 r., sygn. akt II UKN 9/96 (publ. OSNAPiUS 1997, nr 11, poz. 201)

stwierdził, iż ustalenie treści oświadczenia woli (a także wad) należy do ustaleń faktycznych i nie podlega kontroli kasacyjnej.

W orzecznictwie Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych znalazła się kasacja, którą zaskarżone zostało postanowienie, oddalające zażalenie na postanowienie w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności. Sąd Najwyższy odrzucił kasację, postanowieniem z dnia 27 sierpnia 1996 r. I PKN 5/96. Nadanie klauzuli wykonalności należy do czynności w postępowaniu egzekucyjnym. W art. 775 § 1 została wyrażona ogólna zasada, w myśl której w postępowaniu tym kasacja nie przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji, wydane po rozpoznaniu zażalenia. Wyjątki od tej zasady uregulowane zostały w § 2, lecz nie należą do nich postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności. A zatem od postanowienia w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności kasacja nie przysługuje. W artykule tym starałam się przedstawić pierwsze problemy dotyczące kasacji w orzecznictwie Izby Administracyjnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Nowy system środków odwoławczych dąży do zapewnienia stabilności prawomocnych orzeczeń sądowych. Środek ten jest dostępny bezpośrednio stronom procesowym. Należy jednak pamiętać, że kasacja służy do kontrolowania prawidłowości stosowania prawa przez sądy niższych instancji, a nie kontroluje ustaleń faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 5 grudnia 1996 r. sygn. akt I PKN 33/96 (nie publikowane) Sąd Najwyższy stwierdził

– „Trzecia instancja sądowa jest forum stosowanym do polemiki co do sposobu stosowania i wykładni prawa, nie zaś kolejnym miejscem prezentowania przez strony własnego stanowiska i poglądów w sprawie”.

Przypisy:

- ¹ Por. m.in.:
- B. Bładowski: *Nowy system odwoławczy w postępowaniu cywilnym*, Warszawa–Zielona Góra 1996.
- S. Dalka: *Zmiany w procedurze cywilnej według nowelizacji z 1 marca 1996 r.*, PiP 1996, nr 8/9.
- S. Dmowski: *Środki odwoławcze w postępowaniu cywilnym*, Monitor Prawniczy 1996, nr 4.
- T. Ereciński: *Apelacja i kasacja w procesie cywilnym*, Warszawa 1996.
- T. Ereciński: *Kilka uwag o modelu kasacji w sprawach cywilnych*, Studia Iuridica 1994, XXI.
- T. Ereciński: *O nowelizacji kodeksu postępowania cywilnego w ogólności*, „Przegląd Sądowy” 1996, nr 10.
- Z. Krzemiński: *Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego*, Monitor Prawniczy 1996, nr 6.
- J. Skoczyński: *Postępowanie sądowe w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych po nowelizacji k.p.c.*, Praca i Zabezpieczenie Społeczne 1996, nr 7.
- T. Wiśniewski: *Apelacja i kasacja. Nowe środki odwoławcze w postępowaniu cywilnym*, Warszawa 1996.
- K. Wróblewska: *Zmiany w procedurze cywilnej – kasacja*, „Przegląd Sądowy” 1996, nr 10.
- A. Zieliński: *Kasacja jako środek odwoławczy w znowelizowanej k.p.c.*, „Palestra” 1996, nr 5–6.